

CASA ION ZIDARU

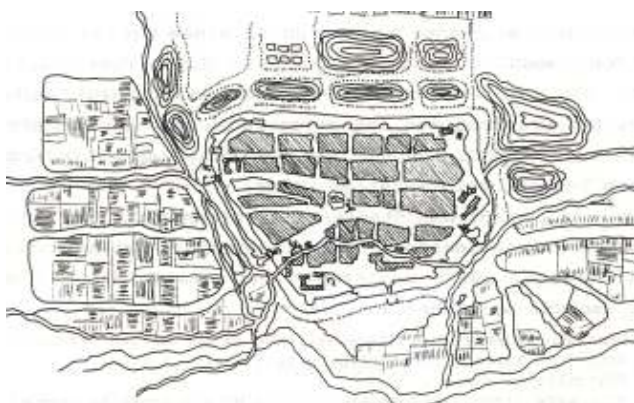
Casa Andreas Beuchel cunoscută și sub numele de casa **Ioan Zidarul**, din Piața Centrală nr. 30, este unul dintre cele mai importante monumente de arhitectura din Municipiul Bistrița. Cladirea are o frumoasa arhitectura de

gotic tarziu dar si cu evidente elemente de arhitectura renascentista transilvaneana timpurie, înregistrată în Lista Monumentelor Istorice –2004 ca un monument arhitectural de interes național și universal

Azi, in acest edificiu este un atractiv restaurant cu o oferta culinara specifica, iar din anul 2010 va putea oferi la etaj si spatii de cazare cu specific medieval. Intr-una din incaperile imobilului se planuieste si amenajarea unei colectii de obiecte reprezentative ale breslelor bistritene.

Istoria imobilului actual începe din secolul al XIV-lea, din perioada în care burgul bistritean primea statutul de *civitas* și își concepea celebra *stemă cu struțul cu potcoavă în cioc*, simbol al norocului în comerț, deci o etapă de importante transformări ale urbei noastre. Din această etapă frumoasa construcție se mai păstrează un fragment de fereastră terminată în arc frânt, una dintre puținele ferestre de stil gotic păstrate în Transilvania în cadrul arhitecturii locuinței. Vechimea este atestată și de nivelul jos la care este

PLANTA de BISTRITZA
A. Chiraz principal
B. Conventul de Sf. Maria
C. Conventul de Sf. Ioan
D. Monahia
E. Spital
F. Piața de Argint
G. Piața de Aur
H. Piața de Cupru

amplasată această veche fereastră dovedind cât de mult s-a ridicat nivelul de călcare până acum.

Acest detaliu important a rămas aparent la parterul zidăriei și dovedește dacă vrem într-o formă romantică, faptul că imobilul exista în vremea când cumnatul lui lancu de Hunedoara, Mihail Szilaghi a intervenit în 1457 brutal împotriva bistrițenilor conduși de Iacob Kretschmer, Ulrich Thumel, Demetrius Pellifex și Georg Eiben, patricieni care doreau obținerea unor libertăți pentru

orașul lor. Incendiul distruge pe lângă o serie de locuințe și vechea primărie cu arhiva păstrată acolo.

Cele mai importante evenimente desfășurate în legatura cu casa cu numărul 30 din Piața Centrală sunt cunoscute mai ales după 1522 când imobilul se afla în proprietatea notarului Andreas Beuchel. Despre acest patrician bistrițean avem informații de la sfârșitul secolului al XV-lea când se pare că locuia pe strada Ungargasse (*azi Nicolae Titulescu*) în actualul imobil de la numerele 9-11. În anul 1495 Andreas Beuchel este pomenit printre studenții bistrițeni de la universitatea din Cracovia, iar după întoarcerea acasă cumpără trei imobile. Cel din Piața Centrală numărul 30 și alte doua pe străzile Spitalgasse (*azi Gheorghe Sincai*) și Beutlergasse (*azi Dornei*).

pivnița

restaurantul

În anii următori Andreas Beuchel devine o personalitate a Bistriței fiind ales în funcția de jurat în 1523, iar în anii 1525 și 1526 jude al orașului. Această perioadă benefică pentru proprietar se reflectă și în importantul program constructiv derulat la imobilul în cauză, care era amplu renovat în preajma deceniului al doilea al secolului al XVI-lea. Astfel se modifică aspectul parterului care este completat cu actualele ferestre semicirculare frumos profilate după moda Renașterii sau cele din zona etajului mult

mai ample decât cele care existau în secolul al XV-lea. Interiorul amenajat cu această ocazie este păstrat și azi aproape în forma originală, lipsesc doar piesele de mobilier care să reconstitue atmosfera epocii. Este cea mai importantă perioadă constructivă de la acest imobil și de aceea acceptarea propunerii

domnului conf. dr. Gheorghe Mândrescu, ca azi imobilul să se numească casa Andreas Beuchel este desigur pe deplin justificată și deja pare că s-a impus printre specialiștii acestui domeniu.

În deceniul patru al secolului al XVI-lea proprietarul acestui imobil trece printr-o perioadă nefastă deoarece se amestecă în conflictul dintre Petru Rares și bistrițeni ceea ce îi atrage antipatia concetățenilor săi deoarece se aliașe cu voievodul Moldovei. Thomas Werner, jude al orașului în acea perioadă și inamic politic al fostului jude Andreas Beuchel, îi promite acestuia retragerea acuzațiilor de trădare dar, la întoarcerea în oraș acesta este arestat, iar în urma unui proces este executat în piața publică la 1531. O legendă locală susține că figura din piatră, cioplită în partea superioară a peretelui sudic de la absida corului Bisericii Evanghelice, l-ar reprezenta pe acest important jude al orașului.

După moartea lui Andreas Beuchel, imobilul a fost vândut în 1533 de autoritățile orașului, pe o sumă deosebit de mare pentru acea perioadă, 500 de florini, umanistului Cristian Pomarius, suma este de circa 3 ori mai mare decât o aveau alte imobile din zona. Această personalitate culturală a Bistriței și nu numai, a investit în renovarea construcției achiziționate, cu precădere prin reamanajarea fațadei laterale de pe actuala stradă Vasile Nașcu. Construcția a fost în posesia sa între anii 1533-1538.

Valoarea imobilului crește în anii următori deoarece în timpul procesului dintre mostenitorii familiei Beuchel și autoritățile orașului care vandusera imobilul, casa era evaluată la 800 de florini. În 1538 moștenitorii lui Andreas Beuchel câștigă procesul cu autoritățile orașului și preiau din nou imobilul pe care îl vând însă meșterului Johannes Murator. Activitatea acestui constructor-arhitect este cunoscută mai ales datorită legăturilor sale cu Moldova din perioada domniei lui Petru Rares pentru care acesta trebuia să realizeze o biserică la Suceava pentru suma de 360 de florini. Bolțile construcției se prăbușesc *“înainte de vreme”*, iar Ioan Zidarul părăsește în grabă Moldova. Refugiat la Bistrița acesta achiziționează vechea casă a lui Andreas Beuchel la care nu realizează modificări fundamentale deoarece în 1546 se mutase deja la Sibiu pentru că era urmărit de oamenii domnitorului moldovean.

La cererea moldovenilor autoritățile orașului confiscă imobilul care este vândut lui Paul Budaker din Bistrița, dar Ioan Zidarul contestă această decizie la autoritatea superioară din Sibiu. Procesul ajunge inclusiv la împăratul Ferdinand care la 19 martie 1556, la Pressburg decidea că proprietatea trebuie să revină lui Ioan Zidarul. Nu se știe dacă această decizie s-a aplicat dar lungul șir de procese derulate în jurul acestui imobil îi demonstrează indirect valoarea importantă, cel puțin din punct de vedere material și indirect desigur și valoarea sa arhitecturală.

Scurta proprietate de 8 ani pe care Ioan Zidarul a avut - o asupra acestui imobil și mai ales legăturile episodice ale acestuia cu voievodul Moldovei a determinat adoptarea numelui acestuia ca nume al imobilului. Această soluție a fost preferată și pentru că istoriografia românească din deceniile de la jumătatea secolului XX agreea orice informație legată de legăturile dintre cele trei state medievale românești și mai ales de legăturile dintre Transilvania și cele ale Țării Românești și Moldovei. Actualul context economic și politic favorizează din plin etalarea fără prejudecăți a istoriei locale și naționale ceea ce obligă la recunoașterea meritelor lui Andreas Beuchel peste cele ale lui Ioan Zidarul și acceptarea fără rețineri a propunerii juste propuse de istoricul de artă conf.dr. Gheorghe Mândrescu.

În secolele următoare datele despre această construcție nu mai sunt deosebit de interesante, iar aspectul său rămâne în mare parte neschimbat, combinând funcția de locuință la etaj cu cea de spațiu economic la parter, ca la majoritatea locuințelor bistrițene din partea centrală a orașului.

ușa cu ancadrament gotic, de la etajul clădirii

În deceniul opt al secolului XX această locuință este restaurată de o echipă condusă de arhitecta Ana Maria Orașanu. Cu acesta ocazie se realizează și o serie de săpături arheologice care relevă etape de existența ale imobilului care încep în secolul al XIII-lea, iar prin materialul descoperit se pare că la parter funcționase în acea perioadă un atelier de pielărie și apoi un atelier de prelucrare a fierului. Tot cu această ocazie sunt puse în valoare fragmentele de secol XV și este refăcut (după resturile de console descoperite în zid) actualul balcon de pe fațada principală.

Istoria frumoasă a imobilului revenit în proprietate privată după un lung șir de procese care păreau să reitereze evenimentele trecutului, dar care s-au lansat după 1989 între statul român și moștenitorii de drept, din perioada interbelică a acestei locuințe au durat 15 ani.

Azi imobilul este în proprietatea familiei unui medic bistritean care l-a cumpărat în perioada interbelică și care a amenajat în spațiul de la parter un mediu propice pentru primirea turiștilor.